

**Қ.А.Ясауи атындағы
Халықаралық қазақ-түрік университеті**

**Экономика, басқару және құқық факультеті
Мемлекеттік басқару және халықаралық
қатынастар кафедрасы**

**6B03138 - ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ
ӨЗІНДІК БАҒАЛАУ**

Түркістан, 2023

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Бағдарлама деңгейі

Бакалавр

Білім беру саласының коды мен атауы

6B03 Әлеуметтік ғылымдар, журналистика және ақпарат

Даярлау бағытының коды мен атауы/

6B031 Әлеуметтік ғылымдар

ББ тобының коды мен атауы/

V140 Халықаралық қатынастар және дипломатия

ББ коды мен атауы/

6B03138 Халықаралық қатынастар

ББ түрі

Қолданыстағы ББ

ББ бағдарламасының сипаттамасы

Қазіргі таңда Халықаралық қатынастар білім беру бағдарламасы бойынша дайындығы, Қ.А.Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ –Түрік Университетінің ҚР ҒБМ тарапынан 03.02.2012 жылы бекітілген №013708 санды мемлекеттік лицензиясына қосымшаға сәйкес жүзеге асырылады. Лицензияның әрекет ету мерзімі шексіз.

ББ бағдарламасының негізгі мақсаты:

Маманның лауазымдарының тізімі

- ЖОО-дарында оқытушы ғылыми-зерттеу институттары қызметкері
- Сарапшы-аналитик
- Сыртқы саясат шолушысы
- Референт-аудармашы (тиісті шет тіліндегі)
- референт
- мемлекеттік қызметкер
- кеңесші және т.б.

Мемлекеттің ішкі және сыртқы саясатын зерделеуге

халықаралық қатынастардың теориялық және тәжірбиелік жақтарын сараптауға,

дипломатиялық қасиеттерді меңгеруге қабілетті бакалаврларды даярлау

ББ сипаттамасы

Маманның лауазымдарының тізімі:

- Ғылыми зерттеу институттарында қызметкер
- Сыртқы саясатты сараптайтын аналитик
- Референт-аудармашы
- Мемлекеттік құрылымдарда мемлекеттік қызметкер
- Мемлекеттік құрылымдарда бөлім бастығы
- Сыртқы істер министрлігінде мемлекеттік қызметкер
- БАҚ мекемелерінде сыртқы саяси сарапшы және әлемдік жаңалықтарды үйлестіріп басқарушы
- Халықаралық ұйымдарда және үкіметтік емес ұйымдарда қызметкер, әрі бөлім басшысы
- Елшілік және консулдық мекемелерінде қызметкер
- Халықаралық корпорацияда сарапшы, әрі шет тілін меңгерген аудармашы
- Халықаралық саясатты сараптап талдайтын саясаттанушы, әрі халықаралық қауіпсіздік саласындағы маман
- Сыртқы саясат және экономикалық қызметтің менеджері
- Мемлекеттік құрылымдарда бөлім бастығы
- Елшілік және консулдық мекемелерінде жауапты құрылымдық бөлім меңгерушісі
- Сыртқы істер министрлігінде мемлекеттік қызметкер
- Халықаралық саясатты сараптайтын саясаттанушы
- Халықаралық қауіпсіздік саласындағы маман
- Сыртқы саяси ведомстваларда аудармашы-референт
- Халықаралық корпорацияларда сарапшы
- Сыртқы саясат және экономикалық қызметтің менеджері
- БАҚ мекемелерінде сарапшы, үйлестіруші және құрылым меңгерушісі

ББ сипаттамасы

Кәсіби қызмет функциялары мен түрлері

- Халықаралық қатынастар жүйесіндегі оқиғалар мен құбылыстарды сараптап талдау;
- Қазақстан Республикасының сыртқы саясатының өзекті мәселелері мен сыртқы саяси міндеттемелерін, басымдықтар қойылуын талдау;
- Ақпараттық-сапартамалық жұмыстарды ұйымдастыру;
- Қазақстан Республикасының мемлекеттік басқарма органдары мен ведомстваларында сыртқы саяси шешімдерді дайындау және жүзеге асыруы үшін ғылыми тұрғыда негізделген қолайлы ұсыныстарды әзірлеу;
- Аймақтық және халықаралық жағдай мәселелері шеңберінде кеңестік көмек көрсету;
- Маманның алған білімін педагогикалық қызметі шеңберінде және ғылыми-зерттеу саласында пайдалануы;
- Ақпараттық-шығармашылық, ақпараттық-референттік, ақпараттық-сарапшылдық, кеңесшілік-сараптау жұмыстарды үйлестіріп басқару;

ББ сипаттамасы

Кәсіби қызмет объектісі

- Халықаралық қатынастар бакалаврының кәсіптік қызмет объектілері болып әлемдік экономика, мемлекеттің ішкі және сыртқы саясаты, ежелгі заманнан бүгінгі күнге дейінгі дипломатия тарихы, әлемдік қауымдастықтың ішкі жүйесі, халықаралық қатынастар, халықаралық ұйымдардың қызметіндегі тәжірбиелік және теориялық қырлары, халықаралық жағдайға маңызды ықпал ете алатын халықаралық ұйымдар, қазіргі кездегі әлемнің ғаламдық мәселелерін талдайтын құрылымдар болып табылады.
- Сыртқы саяси ведомствалар және халықаралық корпорациялар;
- Сыртқы істер министрлігі мен елшілік, әрі консулдық мекемелері;
- Ғылыми зерттеу және сараптамалық орталықтарының қызметтері;
- -Халықаралық қатынастар мамандарын даярлайтын оқу орындары;
- Халықаралық саясат мәселелерін зерттеумен айналысатын ғылыми ұйымдар;
- Сыртқы саясатты талдаумен, әрі сараптаумен айналысатын үкіметтік және үкіметтік емес ұйымдар мен құрылымдар.

Қазақстандағы, шет елдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

ББ бойынша ІШКІ бенчмаркинг

- Халықаралық қатынастар ББ бойынша 2021-2022 оқу жылына 4 жылдық НОЖ мамандыққа сай мемлекеттік міндетті және ЖОО пәндер тізімі мен «Атамекен» КП және жұмыс берушілердің ұсыныстары негізінде жасалып, ҚР БҒЖ Жоғары білім беруді басқарудың ортақ жүйесі БББ реестріне 28.10.2019 жылы жаңартылып тіркелген;
- ББ бойынша ҚР аумағы, ТР-ның ғылыми зерттеу мекемелері және Түркістан облысы бойынша 19-дан аса іс-тәжірибеден өту орындарымен меморандум және келісім-шарт жасалған;
- Халықаралық қатынастар ББ-ында қамтылған кәсіби пәндер атауы заман талабына сай болғанымен кейбір пәндер, ескі пәндердің көшірмесі күйінде қалып қойған (атауы өзгергенімен, мазмұны өзгермеген, өзгерген жағдайдың өзінде ішінара);
- ББ-да көрсетілген кәсіби пәндер көбінесе теориялық тұрғыда жүргізіледі, практикалық сипаты аз. **Осыған байланысты 2022-2023 оқу жылында Халықаралық қатынастар мамандығы бойынша 1 практик маман 0,25 штаттық бірлікте алынып, практикалық дәрістер жұмыс беруші базасында өткізіліп жатыр.**

Қазақстандағы, шетелдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

№	МКТУ	Әл Фараби	Л.Гумелев атындағы Еуразиялық университет	Лондонская школа Экономики и Политическ их наук	Harvard John F. Kennedy School of Government	МГИМО Москва	Hacettepe University	Насі Bayram Veli universitesi	Marmara universitesi
1.	Халықаралық қатынастарға кіріспе	+	+			+	+	+	+
2.	Жаңа кезеңдегі халықаралық қатынастар тарихы	+	+				+	+	+
3.	Халықаралық саясат	+	+		+	+	+	+	+
4	Қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы	+	+			+	+	+	+
5.	Жахандану үдерісінде сыртқы саясат анализі	+	+						

Қазақстандағы, шетелдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

№	МКТУ	Әл Фараби	Л.Гумелев атындағы Еуразиялық университет	Лондонская школа Экономики и Политическ их наук	Harvard John F. Kennedy School of Government	МГИМО Москва	Hacettepe University	Насı Bayram Veli universitesi	Marmara universitesi
6	Халықаралық қатынастарда энергетикалық саясат	+	+			+	+	+	
7	Дипломатиялық және консулдық қызмет	+	+			+	+	+	+
8	Көшбасшылық теориясы								
9	Халықаралық қатынастарда ғылыми зерттеу әдістері	+	+				+	+	+
10	Геосаясат негіздері	+					+	+	+

Қазақстандағы, шетелдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

№	МКТУ	Әл Фараби	Л.Гумелев атындағы Еуразиялық университет	Лондонская школа Экономики и Политическ их наук	Harvard John F. Kennedy School of Government	МГИМО Москва	Hacettepe University	Насı Bayram Veli universitesi	Marmara universitesi
11	Халықаралық ұйымдар	+	+						
12	Таяу Шығыс елдерінің саяси жүйесі мен сыртқы саясаты	+	+			+	+	+	+
13	Халықаралық қатынастарда этникалық қақтығыстар								
14	Халықаралық қатынастар теориясы	+	+			+	+	+	+
15	Халықаралық қатынастардағы өркениет факторы	+							
16	Халықаралық қатынастарды ұлттық мәдениет тұрғысынан талдау					+		+	

Қазақстандағы, шетелдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

№	МКТУ	Әл Фараби	Л.Гумелев атындағы Еуразиялық университет	Лондонская школа Экономики и Политическ их наук	Harvard John F. Kennedy School of Government	МГИМО Москва	Hacettepe University	Насı Bayram Veli universitesi	Marmara universitesi
17	Бұқаралық дипломатия					+	+	+	+
18	АҚШ-тың сыртқы саясаты		+		+	+	+	+	+
19	Қытайдың сыртқы саясаты		+		+				
20	Халықаралық қатынастар жүйесінде Орталық Азия және Кавказ аймағы		+		+	+	+	+	+
21	Дипломатиялық келіссөздерді жүргізудің тәсілдері	+	+		+	+	+	+	+
22	Дипломатиялық шет тілі 1	+	+			+	+	+	+
23	Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты	+	+						
24	Халықаралық қауіпсіздік	+	+		+	+	+	+	+

Қазақстандағы, шетелдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

№	МКТУ	Әл Фараби	Л.Гумелев атындағы Еуразиялық университет	Лондонская школа Экономики и Политическ их наук	Harvard John F. Kennedy School of Government	МГИМО Москва	Hacettepe University	Наси Bayram Veli universitesi	Marmara universitesi
25	Көпжақты дипломатия	+	+						
26	Дипломатиялық протокол және этикет	+	+			+	+	+	+
27	Дипломатиялық шет тілі II	+	+			+	+	+	+
28	Түркияның сыртқы саясаты						+	+	+
29	Дипломатиялық құжаттама	+	+		+	+	+	+	+
30	Халықаралық қатынастар жүйесінде Азия-Тынық мұхит аймағы		+			+	+	+	+
31	Ресейдің сыртқы саясаты	+	+			+	+	+	+
32	Халықаралық қатынастардың қазіргі кездегі мәселелері	+	+			+	+	+	+
33	Халықаралық қатынастарда терроризм және экстремизм						+	+	+

Қазақстандағы, шетелдегі ең үздік ББ жүргізілген бенчмаркинг нәтижелері

№	МКТУ	Әл Фараби	Л.Гумелев атындағы Еуразиялық университет	Лондонская школа Экономики и Политическ их наук	Harvard John F. Kennedy School of Government	МГИМО Москва, Ресейдің өзге де университетте рі	Hacettepe University	Насı Bayram Veli universitesi	Marmara universitesi
34	Қазіргі дамушы елдер: саяси, элеуметтік және экономикалық мәселелер	+	+	+	+		+	+	+
35	Еуропа мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты	+	+				+	+	+
36	Халықаралық қатынастарда ақпараттық талдау	+	+		+	+	+	+	+
37	Халықаралық қатынастардағы иммиграция және иммиграция мәселесі	+	+					+	
38	Халықаралық саясатта Жаһандану және регионализм		+			+	+	+	+
39	Халықаралық қатынастарда Қатаң және жұмсақ күш	+	+						

Қазақстан Республикасы ЖОО-ның және Ахмет Ясауи университетінің білім беру бағдарламаларының рейтингісі

(«Атамекен» ҚР Ұлттық кәсіпкерлер палатасы, 2019, 2020, 2021 ж.)

Рейтингтегі орны мен ЖОО-ның саны			2020 ж. Білім беру көрсеткіштері						
2019	2020	2021	Орташа айлық (теңге)	Жұмыспен қамту деңгейі (%)	Жұмыс іздеу ұзақтығы (айлармен)	Түлектердің мансаптық перспективалары бойынша жалпы есеп	Сарапшылық бағалау бойынша жалпы есеп	Білім алушылардың жалпы статистикасы мен жетістіктері	Қорытынды көрсеткіші
			5 %	35 %	12%	52%	41 %	7 %	100 %
			52 %						
23/23	16/21	*	121526,55	86,67	1,00	1,58	0,98	0,43	3,6

БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ РЕЙТИНГ КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ МОНИТОРИНГІ (АТАМЕКЕН, НААР)

БАКАЛАВРИАТ

Шифр	Мамандық атауы	2019		2020		2021	
		Атамекен	НААР	Атамекен	НААР	Атамекен	НААР
		Орын	Орын	орын	Орын	Орын	Орын
6B03138 -	Халықаралық қатынастар	23/23	-	16/21	-	-	10/5

Жұмыс берушілермен, мемлекеттік билік органдарымен, бизнес өкілдерімен байланыс нәтижелері

Жұмыс беруші	Байланыс нәтижелері	Растайтын құжат
1. ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Түркістан облысы бойынша департаментінің Мемлекеттік қызмет басқармасының басшысы	ББ жасалды Практика келісім шарттары түзілді Сауалнама алынды	№20/966 12.08.2020 - 22.12.2023
2. Түркістан облысы Қоғамдық даму басқармасы Отбасы және жастар мәселесі жөніндегі бөлім басшысы	ББ жасалды Практика келісім шарттары түзілді Сауалнама алынды	№20/2570 06.11.2020-31.12.2025
3. Еуразия ғылыми-зерттеу институты, Алматы қ.	ББ жасалды Практика келісім шарттары түзілді Сауалнама алынды	№20/1374, 15 қазан 2020, мерзімі 5 жылға дейін (2025 ж дейін)

Халықаралық қатынастар БББ түлегінің моделі

Бірнеше шет тілін меңгерген отансүйгіш, ғылымға құштар, келіссөздер жүргізе алатын, халықаралық саясаттың өзекті мәселелері мен ақпараттарын талдап болжай алатын, көшбасшылық және ұйымдастырушылық қабілетке ие, кәсіпқой маман

Ыдырыс Қанат
Түркі Кеңесінің Венгриядағы
(Мажарстандағы) Қазақстан
өкілі

Талдыбаева Динара
Еуразиялық
Ғылыми Зерттеу
институтының аға ғылыми
қызметкері

Алпер Алтай
Түркия Республикасының
Алматы қаласындағы бас консулы

Жұмыс берушілер

«Оңтүстік Қазақстан облысының талдау және болжау» орталығының Басшысы Бультуриков У.Б.

1. ҚР Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің Түркістан облысы бойынша департаментінің Мемлекеттік қызмет басқармасының басшысы

2. Түркістан облысы Қоғамдық даму басқармасы Отбасы және жастар мәселесі жөніндегі бөлім басшысы

3. Еуразия ғылыми-зерттеу институты, Алматы қ.

Жұмыс беруші және тұлелктердiң ұсынысы

- Кәсiби пәндердi(келiссөз, дипломатия, протокол мен этика) мамандар жүргiзсе;
- Кәсiби ағылшын тiлi пәнi енгiзiлсе;
- Әлемдiк саяси процестердi терең талдауға негiзделген пәндер болса;
- Талдау, болжау, сараптауға негiзделген пәндер болса;
- Келiссөздерге қатысты пәндер енгiзiлсе;
- Қақтығыстарды реттеуге қатысты пәндер болса;

Халықаралық қатынастар білім беру бағдарламасы студенттерінің ұсынысы:

- Практиканы Сыртқы Істер Министрлігіне немесе ақпараттық талдау орталықтарына қарасты құрылымдарда өткізуге рұқсат берілсе
- Теориялық пәндер басымдылыққа ие болса
- Кәсіби ағылшын және қытай тілі пәні енгізілсе;

2022-2023 оқу жылы білімгерлердің контингентін қалыптастыру нәтижелері

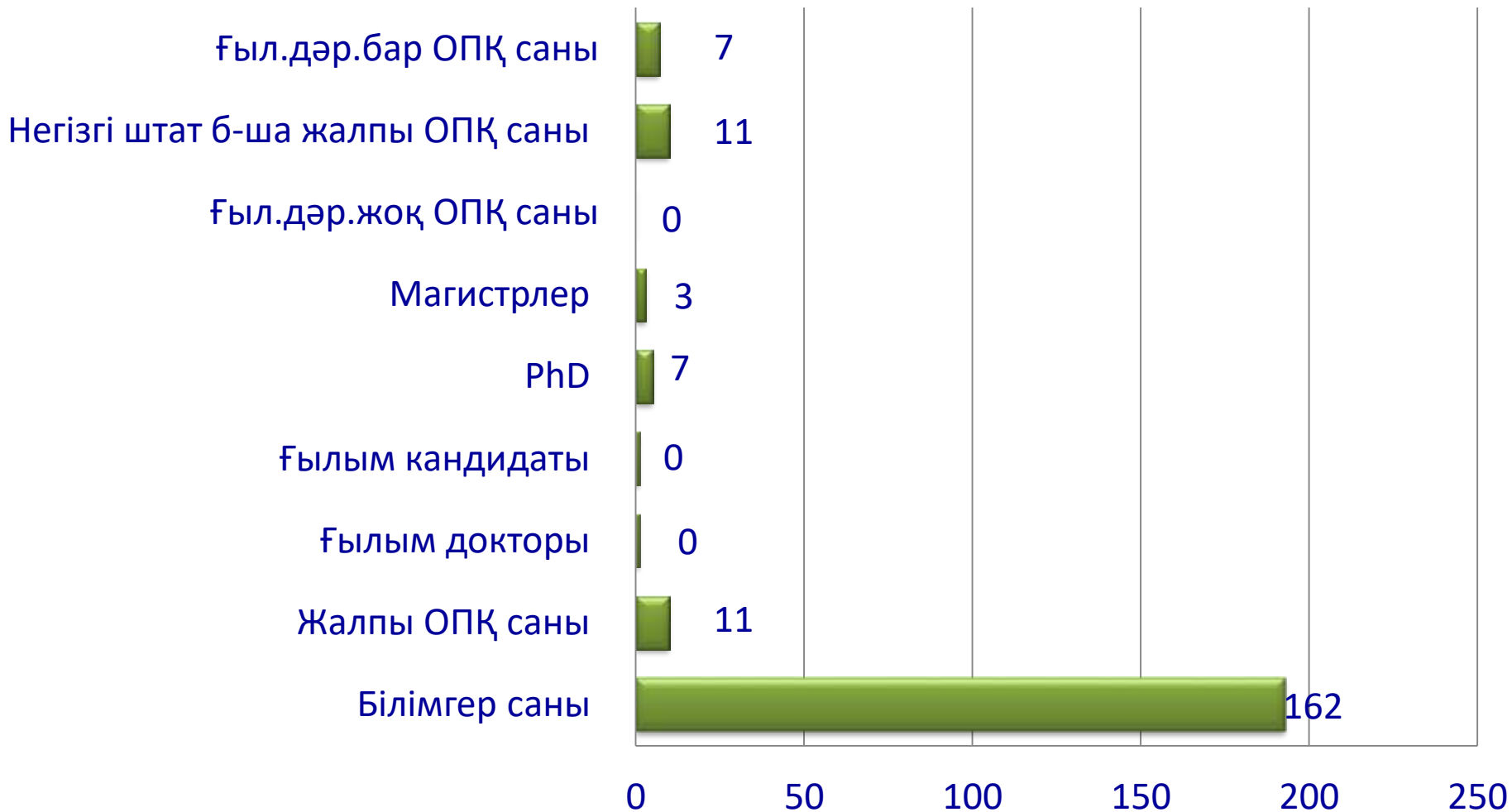
Оқу түрі	Курс			
	I	II	III	IV
Грант	1		1	1
Квота	6	15	10	1
Ақылы	13	10	7	3
ТД Грант	17	18	24	35
Жалпы саны:	37	43	42	40

Түлектердің жұмысқа орналасу нәтижелері

Түлектердің бітіру жылы	6B03138 - Халықаралық қатынастар /бакалавриат/	
	Бітіруші саны	%
2018	31/27	87
2019	44/21	92,4
2020	37/16	93,7
2021		
2022		

Білім берудің білікті оқытушылармен қамтамасыз етілуі

6B03138– «Халықаралық қатынастар» білім беру бағдарламасы бойынша профессор - оқытушы құрамы туралы мәлімет 2022-2023 ж.

ББ білікті оқытушылармен қамтамасыз етілуі (9-косымшаға сәйкес)

ББ бойынша ППС саны	Бейініне сәйкес оқытылатын пән саны	Бейінніне сәйкес соңғы 5 жылда біліктілік сертификаттары	
Амирбек А.	Халықаралық қатынастар теориясы, саясаттану	4	Сертификат
Тажибаев Р.	Саяси көзқарастар тарихы, қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы, әлемдік интеграция үрдістері	4	Сертификат
Анламасова М.	Халықаралық қауіпсіздік, дипломатиялық және өкілдік қызмет, дамушы елдердің сыртқы саясаты, саясаттану	5	Сертификат
Гиритлиоғлу Ш.	Халықаралық қатынастар теориясына кіріспе, халықаралық қатынастардың қазіргі кездегі мәселелері, халықаралық қатынастар теориясы, халықаралық қатынастарда Жаһандану үдерісі, Түркияның сыртқы саясаты	8	Сертификат
Гиритлиоғлу М.	Киберқауіпсіздік	-	-
Әбсаттар С.	Жаңа кезеңдегі халықаралық қатынастар тарихы, қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы	3	Сертификат
Саурбаев А.	Геосаясат негіздері, Еуропа мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты, Азия мемлекеттерінің саяси жүйесі мен сыртқы саясаты, шет мемлекеттерді әлеуметтік талдау, халықаралық ұйымдар, халықаралық қатынастар жүйесінде Орта Азия мен Кавказ	7	Сертификат
Досболов А.	АҚШ-тың сыртқы саясаты	-	-
Тұрсын А.	Түркияның сыртқы саясаты, дипломатиялық шет тілі II, дипломатиялық және өкілдік қызмет, халықаралық қауіпсіздік	8	Сертификат
Гоктуғ Сәнмез	Көпжақты дипломатия, Дипломтаиялық шет тілі -1	-	-

ББ білікті оқытушылармен қамтамасыз етілуі (9-қосымшаға сәйкес)

ББ бойынша ППС саны	Бейініне сәйкес оқытылатын пән саны	Бейінніне сәйкес соңғы 1 жылда біліктілік сертификаттары 2020-2021ж.
11	39	53

Білім берудің оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі

Білім беру бағдарламасы пәндерінің оқу және ғылыми әдебиеттермен қамтамасыз етілу картасы (№2 қосымша - 2021-2022)

Курстар	Оқу әдебиеті		Оқу-әдістемелік, ғылыми әдебиеттер		Жалпы	
	саны	данасы	саны	данасы	саны	данасы
I	12	36	16	45	28	81
II	30	125	37	154	67	279
III	51	250	65	211	116	461
IV	36	112	39	148	75	260
Жалпы	129	523	157	558	286	1081

Білім беру бағдарламасы пәндерінің цифрлық тасымалдағыштардағы оқу және ғылыми әдебиеттермен қамтамасыз етілу картасы (№8 қосымша - 2021-2022)

Курстар	Цифрлық тасымалдағыштардағы оқу және ғылыми әдебиеттер саны
I	17
II	38
III	98
IV	47
Жалпы	200

Білім берудің инфрақұрылыммен қамтамасыз етілуі

Аудитория (оқу және лекц.ауд.)	207	211	222	226	319	жалпы
Сыйымдылығы	40	20	55	35	21	171
Көлемі, м ²	87,1	49,8	90,6	81	53,5	362

Аудитория (оқу және прак.ауд.)	324	326	328	330	332	334	336	Спорт зал	жалпы
Сыйымдыл.	13	15	13	13	12	16	16	500	598
Қөлемі, м ²	35,4	36	35,4	35,4	34,8	41,9	40,6	840	1099,5

Жалпы ауданы 12 448 м²

Халықаралық қатынастар БББ негізгі атрибуттары

1. **Халықаралық қатынастар маманы-дипломат/консул**: өз мамандығын кең және терең меңгеріп, білімін, дағдылары мен құндылықтарын біріктіріп, кәсіби іс-әрекетте сауатты түрде қолданады.
2. **Ұйымдастырушылық-коммуникативтік қабілеттер**: кәсіби қызметті (келіссөздер мен келісім-шарттар) жоспарлау, ұйымдастыру және басқаруда инновациялық технологияларды қолданады, күрделі мәселелерді шешуде сыни ойлай алады.
3. **Зерттеу дағдылары**: ғылыми-әдістемелік жұмыс жүргізеді, бірнеше шет тілін меңгеріп, ғылыми-зерттеуге деген құштарлығын күшейтеді.
4. **Көшбасшылық дағдылар**: халықаралық қатынастарда, ұжымда қалай жұмыс жасау керектігін біледі, қоғамды жаңартуда белсенділік танытады.
5. **Мәдени құзыреттілік**: өз елін сатпайтын отансүйгіш, мәдениетті, сыртқы күштің қысымына төтеп бере алатын сауатты тұлға
6. **Кәсіпқой**: Трансұлттық компания, БАҚ, қоғамдық бірлестік, үкімет және үкіметтік емес құрылымдардың өкілдерімен тығыз байланыста болып халықаралық және қоғамдағы өзекті мәселелерді талдап, сараптап, болжап, жеке кәсіптік дағдыларын жетілдіреді.
7. **Ақпараттық дағдылар**: әлемдік саяси процестерді талдай білу, ақпарат көздеріне шыққан мәліметтерді сараптап болжай білу, ақпараттық қоғамның мәнін түсінеді, АКТ-ны кәсіби іс-әрекетте қолданады.

Халықаралық қатынастар маманын қалыптастырушы атрибуттар

- Халықаралық қатынастар маманы-дипломат/консул
- Ұйымдастырушылық-коммуникативтік қабілеттер
- Зерттеу дағдылары
- Көшбасшылық дағдылар
- Мәдени құзыреттілік
- Кәсіпқой
- Ақпараттық дағдылар

Қазіргі таңда оқытылып жатқан ББ (2022-2023) пәндерінің тізімі

1	Халықаралық қатынастар теориясына кіріспе	3
2	Халықаралық саясат	5
3	Жаңа кезеңдегі халықаралық қатынастар тарихы	6
4	Дипломатиялық және өкілдік қызмет	5
5	Сыртқы саясат анализі	3
6	Энергетикалық саясат	3
7	Қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы	5
8	Көшбасшылық теориясы	
9	Ғылыми зерттеу әдістері	3
10	Геосаясат негіздері	5
11	Халықаралық ұйымдар	5
12	Қазіргі заманғы халықаралық қатынастар жүйесі	5
13	Қазіргі әлемдегі ұлттық және этникалық мәселелер (Гази)	5
14	Саясат социологиясы	5
15	Халықаралық қатынастар теориясы	5
16	Әлемдік интеграция үрдістері	5
17	АҚШ-тың сыртқы саясаты	5
18	Саяси география	5
19	Халықаралық қатынастар және Жаһандану	5
20	Түркі Дүниесінде интеграциялық үдерістер	5
21	Әлемдік экономика және ХЭҚ (Гази)	5
22	Дипломатиялық келіссөздерді жүргізудің тәсілдері	5

2022-2023 оқу жылында оқытылып жатқан пәндер тізімінің жалғасы

23	Дипломатиялық шет тілі I	5
24	Азия мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты	5
25	Көпжақты дипломатия	5
26	Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты	3
27	Халықаралық қауіпсіздік	5
28	Дипломатия тарихы	5
29	Қазақстан Республикасының Дипломатиясы	5
30	Түркия-Еуропа Одағы қарым-қатынастары	5
31	Саяси көзқарастар тарихы	5
32	Дипломатиялық шет тілі II	6
33	Түркияның сыртқы саясаты	5
34	Дипломатиялық құжаттама	5
35	Халықаралық қатынастардың қазіргі кездегі мәселелері	5
36	Қытайдың сыртқы саясаты	5
37	Ресейдің сыртқы саясаты	5
38	Алып елдердің сыртқы саясаты және технология	3
39	Дамушы елдердің сыртқы саясаты	5
40	Еуропа мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты	5
41	Ақпараттық талдау	5
42	Киберқауіпсіздік	5
43	Цифрлы дипломатия	5
44	Ақпараттық революция және 21-ғасырда қауіп-қатерлер	5

2023-2024 оқу жылына жаңарту үшін ұсынылған пәндердің атауы (Major)
(жаңа пәндер көк түспен берілген)

1	Халықаралық қатынастарға кіріспе	3
2	Халықаралық саясат	5
3	Жаңа кезеңдегі халықаралық қатынастар тарихы	6
4	Дипломатиялық және өкілдік қызмет	5
5	Жахандану үдерісінде сыртқы саясат анализі	3
6	Қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы	5
7	Халықаралық қатынастарда ғылыми зерттеу әдістері	3
8	Геосаясат негіздері	5
9	Халықаралық ұйымдар	5
10	Халықаралық қатынастар теориясы	5
11	Дипломатиялық келіссөздерді жүргізудің тәсілдері	5
12	Дипломатиялық шет тілі I	5
13	Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты	3
14	Халықаралық қауіпсіздік	3
15	Көпжақты дипломатия	5
16	Дипломатиялық протокол және этикет	5
17	Дипломатиялық шет тілі II	5
18	Дипломатиялық құжаттама	5
19	Халықаралық қатынастарда ақпараттық талдау	5

**2023-2024 оқу жылына жаңарту үшін ұсынылған пәндердің атауы (Таңдау компоненті)
(жаңа пәндер көк түспен берілген)**

1	Халықаралық қатынастарда энергетикалық саясат	3
2	Көшбасшылық теориясы	5
3	Таяу Шығыс елдерінің саяси жүйесі мен сыртқы саясаты	5
4	Халықаралық қатынастарда этникалық қақтығыстар	5
5	Халықаралық қатынастардағы өркениет факторы	5
6	Халықаралық қатынастарды ұлттық мәдениет тұрғысынан талдау	5
7	Бұқаралық дипломатия	5
8	АҚШ-тың сыртқы саясаты	5
9	Қытайдың сыртқы саясаты	5
10	Халықаралық қатынастар жүйесінде Орталық Азия және Кавказ аймағы	5
11	Түркияның сыртқы саясаты	5
12	Халықаралық қатынастар жүйесінде Азия-Тынық мұхит аймағы	5
13	Ресейдің сыртқы саясаты	5
14	Халықаралық қатынастардың қазіргі кездегі мәселелері	5
15	Халықаралық қатынастарда терроризм және экстремизм	3
16	Қазіргі дамушы елдер: саяси, әлеуметтік және экономикалық мәселелер	5
17	Еуропа мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты	5
18	Халықаралық қатынастардағы иммиграция және иммиграция мәселесі	5
19	Халықаралық саясатта Жаһандану және регионализм	5
20	Халықаралық қатынастарда Қатаң және жұмсақ күш	3

Курс және семестр бойынша пәндер тізімі
2022-2023 БББ тек арнайы пәндер

1-курс/1 семестр

1. Халықаралық қатынастар теориясына кіріспе
2. Халықаралық саясат

1-курс/ 2 семестр

1. Жаңа кезеңдегі халықаралық қатынастар тарихы
2. Дипломатиялық және өкілдік қызмет

2 курс/ 3-семестр

1. Сыртқы саясат анализі
2. Энергетикалық саясат
3. Қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы
4. Көшбасшылық теориясы

2 курс / 4-семестр

1. Ғылыми зерттеу әдістері
2. Геосаясат негіздері
3. Халықаралық ұйымдар
4. Қазіргі заманғы халықаралық қатынастар жүйесі
5. Қазіргі әлемдегі ұлттық және этникалық мәселелер (Гази)
6. Саясат социологиясы

3 курс/ 5-семестр

1. Халықаралық қатынастар теориясы
2. Әлемдік интеграция үрдістері
3. АҚШ-тың сыртқы саясаты
4. Саяси география
5. Халықаралық қатынастар және Жаһандану
6. Түркі Дүниесінде интеграциялық үдерістер
7. Әлемдік экономика және ХЭҚ (Гази)
8. Дипломатиялық келіссөздерді жүргізудің тәсілдері
9. Дипломатиялық шет тілі I
10. Азия мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты

3 курс / 6-семестр

1. Көпжақты дипломатия
2. Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты
3. Халықаралық қауіпсіздік
4. Дипломатия тарихы
5. Қазақстан Республикасының Дипломатиясы
6. Түркия-Еуропа Одағы қарым-қатынастары
7. Саяси көзқарастар тарихы
8. Дипломатиялық шет тілі II

4 курс / 7-семестр

1. Түркияның сыртқы саясаты
2. Дипломатиялық құжаттама
3. Халықаралық қатынастардың қазіргі кездегі мәселелері
4. Қытайдың сыртқы саясаты
5. Ресейдің сыртқы саясаты
6. Алып елдердің сыртқы саясаты және технология
7. Дамушы елдердің сыртқы саясаты
8. Еуропа мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты
9. Ақпараттық талдау
10. Киберқауіпсіздік
11. Цифрлы дипломатия
12. Ақпараттық революция және 21-ғасырда қауіп-қатерлер

**2023-2024 оқу жылында
Халықаралық қатынастар БББ
бойынша оқытылатын спец.
Пәндер(өзгертілген түрі)**

Пәнді өзгертуге қатысқандар БББ
бойынша сабақ беретін ОПҚ

Пәндер тізімі 2022-2023 БББ тек спец предметтер

1-курс/1 семестр

- ~~1. Халықаралық қатынастар теориясына кіріспе~~ (Халықаралық қатынастарға кіріспе 3 кр) (жаңа пән)
2. Жаңа кезеңдегі халықаралық қатынастар тарихы 5 кр (негізі пән)

1-курс/ 2 семестр

1. Халықаралық саясат 5 кр (негізгі пән)
2. Қазіргі замандағы халықаралық қатынастар тарихы 6 кр (негізгі пән)

2 курс/ 3-семестр

- ~~1. Сыртқы саясат анализі 3 кр (Жахандану үдерісінде сыртқы саясат анализі(Хажеттепе университетінде)~~
- ~~2. Энергетикалық саясат 3 кр (негізгі пән) (Халықаралық қатынастарда энергетикалық саясат)~~
- ~~3. Дипломатиялық және өкілдік қызмет 5 кр (негізгі пән -Дипломатиялық және консулдық қызмет (жаңа атауы)~~
4. Көшбасшылық теориясы (негізгі пән)

2 курс / 4-семестр

1. Ғылыми зерттеу әдістері 3 кр (Халықаралық қатынастарда ғылыми зерттеу әдістері(Қажы Байрам Велиден)
2. Геосаясат негіздері 5 кр (негізгі пән)
3. Халықаралық ұйымдар 5 кр (негізгі пән)
- ~~4. Қазіргі заманғы халықаралық қатынастар жүйесі 5 кр (Таяу Шығыс елдерінің саяси жүйесі мен сыртқы саясаты)~~
- ~~5. Қазіргі әлемдегі ұлттық және этникалық мәселелер (Ғазн) 5 кр (Халықаралық қатынастарда этникалық қақтығыстар)~~
- ~~6. Саясат социологиясы 5 кр (Халықаралық дағдарысты басқару және шешім қабылдау)~~

3 курс/ 5-семестр

1. Халықаралық қатынастар теориясы 5 кр (негізгі пән)
- ~~2. Саяси география 5 кр (Халықаралық қатынастардағы өркениет факторы (ЕНУда бар сабақ))~~
- ~~3. Әлемдік интеграция үрдістері 5 кр (Халықаралық қатынастарды ұлттық мәдениет тұрғысынан талдау)~~
- ~~4. Халықаралық қатынастар және Жаһандану 5 кр (Бұқаралық дипломатия)~~
5. АҚШ-тың сыртқы саясаты 5 кр (негізгі пән)
6. Қытайдың сыртқы саясаты 5 кр (негізгі пән)
- ~~7. Түркі Дүниесінде интеграциялық үдерістер~~
- ~~8. Әлемдік экономика және ХЭҚ (Ғазн) 5 кр (Халықаралық қатынастар жүйесінде Орталық Азия және Кавказ аймағы)~~
9. Дипломатиялық келіссөздерді жүргізудің тәсілдері 5 кр (негізгі пән)
10. Дипломатиялық шет тілі I (негізгі пән)

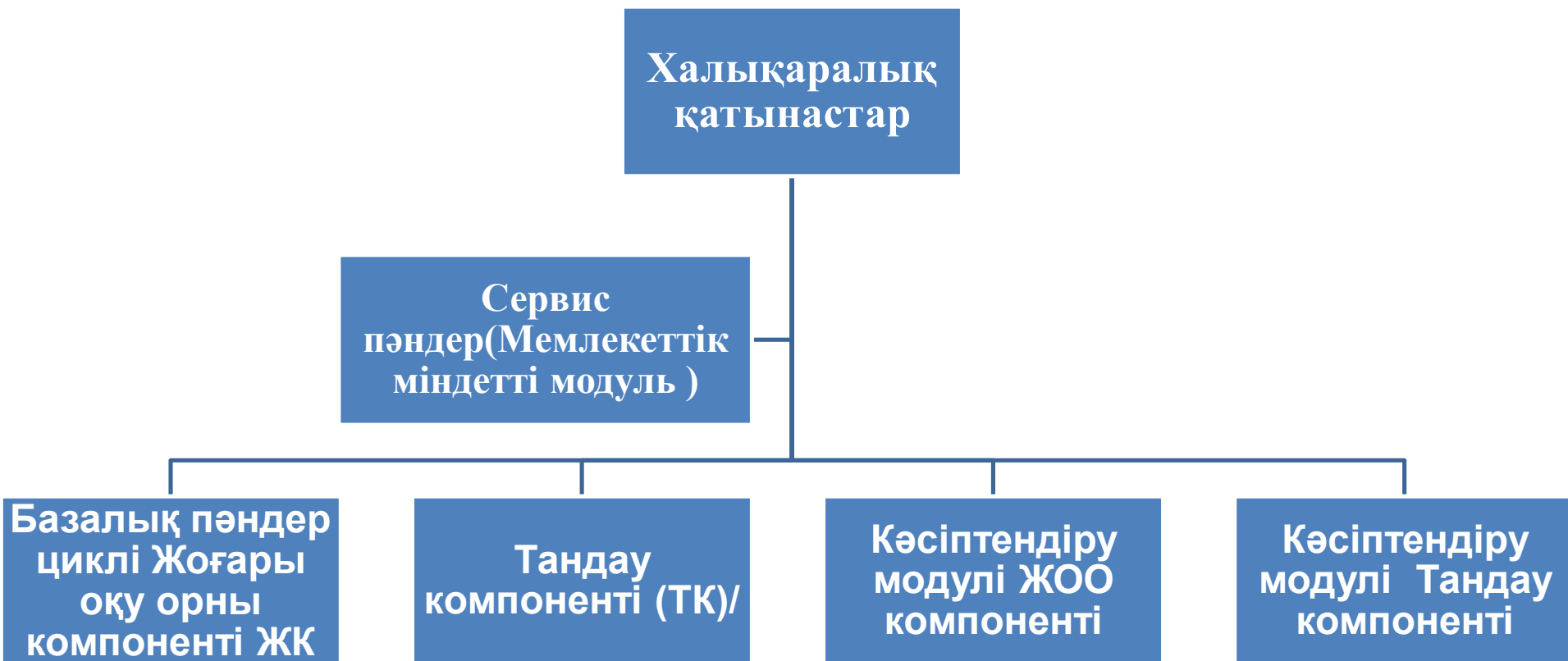
3 курс / 6-семестр

1. Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты 3 кр (негізгі пән)
2. Халықаралық қауіпсіздік 3 кр (негізгі пән)
3. Көпжақты дипломатия 5 кр (негізгі пән)
- ~~4. Дипломатия тарихы 5 кр~~
- ~~5. Қазақстан Республикасының Дипломатиясы («Мәдениеттер арасындағы Коммуникация және Дипломатия» МГИМО да және Түркия университеттерінде)~~
- ~~6. Түркия Еуропа Одағы қарым қатынастары 5 кр (Халықаралық гуманитарлық мәселелер (ЕНУда және Стамбул университеттерінде бар))~~
- ~~7. Саяси көзқарастар тарихы 5 кр (Дипломатиялық протокол және этикет)~~
8. Дипломатиялық шет тілі II (негізгі пән)

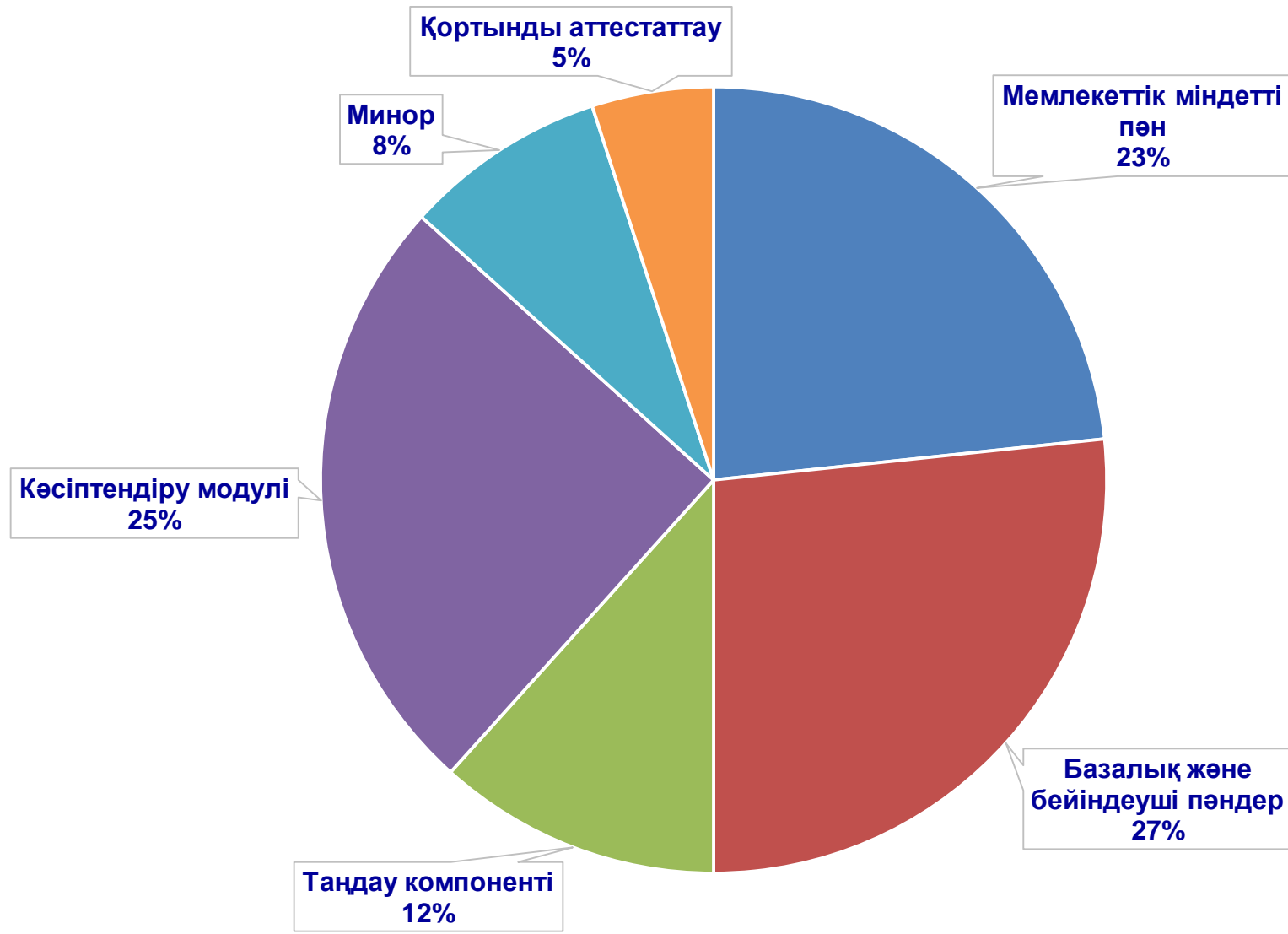
4 курс / 7-семестр

1. Түркияның сыртқы саясаты 5 кр (негізгі пән)
2. Дипломатиялық құжаттама 5 кр (негізгі пән)
- ~~3. Азия мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты 5 кр (Халықаралық қатынастар жүйесінде Азия-Тынық мұхит аймағы)~~
4. Ресейдің сыртқы саясаты 5 кр (негізгі пән)
5. Халықаралық қатынастардың қазіргі кездегі мәселелері 5 кр (негізгі пән)
- ~~6. Алып елдердің сыртқы саясаты және технология 3 кр (Халықаралық қатынастарда терроризм және экстремизм)~~
- ~~7. Дамушы елдердің сыртқы саясаты 5 кр (Қазіргі дамушы елдер: саяси, әлеуметтік және экономикалық мәселелер)~~
8. Еуропа мемлекеттерінің саяси жүйесі және сыртқы саясаты 5 кр (негізгі пән)
- ~~9. Ақпараттық талдау 5 кр (Халықаралық қатынастарда ақпараттық талдау)~~
- ~~10. Киберқауіпсіздік 5 кр (Халықаралық қатынастардағы иммиграция және иммиграция мәселесі)~~
- ~~11. Цифрлы дипломатия (Халықаралық саясатта Жаһандану және регионализм (Ресей университеттерінде)~~
- ~~12. Ақпараттық революция және 21-ғасырда қауіп-қатерлер 3 кр (Халықаралық қатынастарда Қатаң және жұмсақ күш (ЕНУ-да бар)~~

Халықараралық қатынастар БББ қалыптастырушы модульдер мен компонентер

Халықаралық қатынастар мамандығы бойынша оқытылатын пәндер үлесі

■ Мемлекеттік міндетті пән

■ Базалық және бейіндеуші пәндер

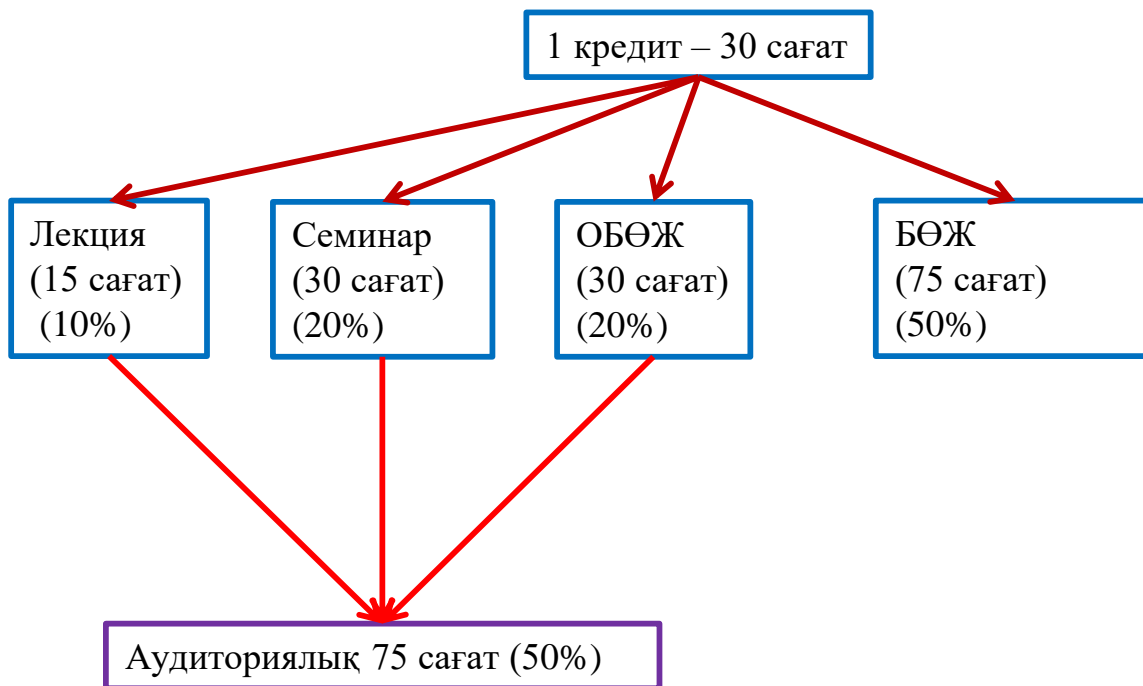
■ Таңдау компоненті

■ Кәсіптендіру модулі

■ Минор

■ Қортынды аттестаттау

Оқу үдерісін ұйымдастыру

SWOT талдау

S (strength)-Күшті жақтары

Жұмыс берушілермен тығыз ынтымақтастықтың болуы;

Түлектердің 80 пайыз жұмысқа орналасуы (Шетелдік студенттерді қоспағанда);

Кәсіптік қызметке дайындалу үшін БББ компоненттерінің болуы;

Бакалавриат модульдері, пәндері бойынша құзыреттердің үйлестірілуі;

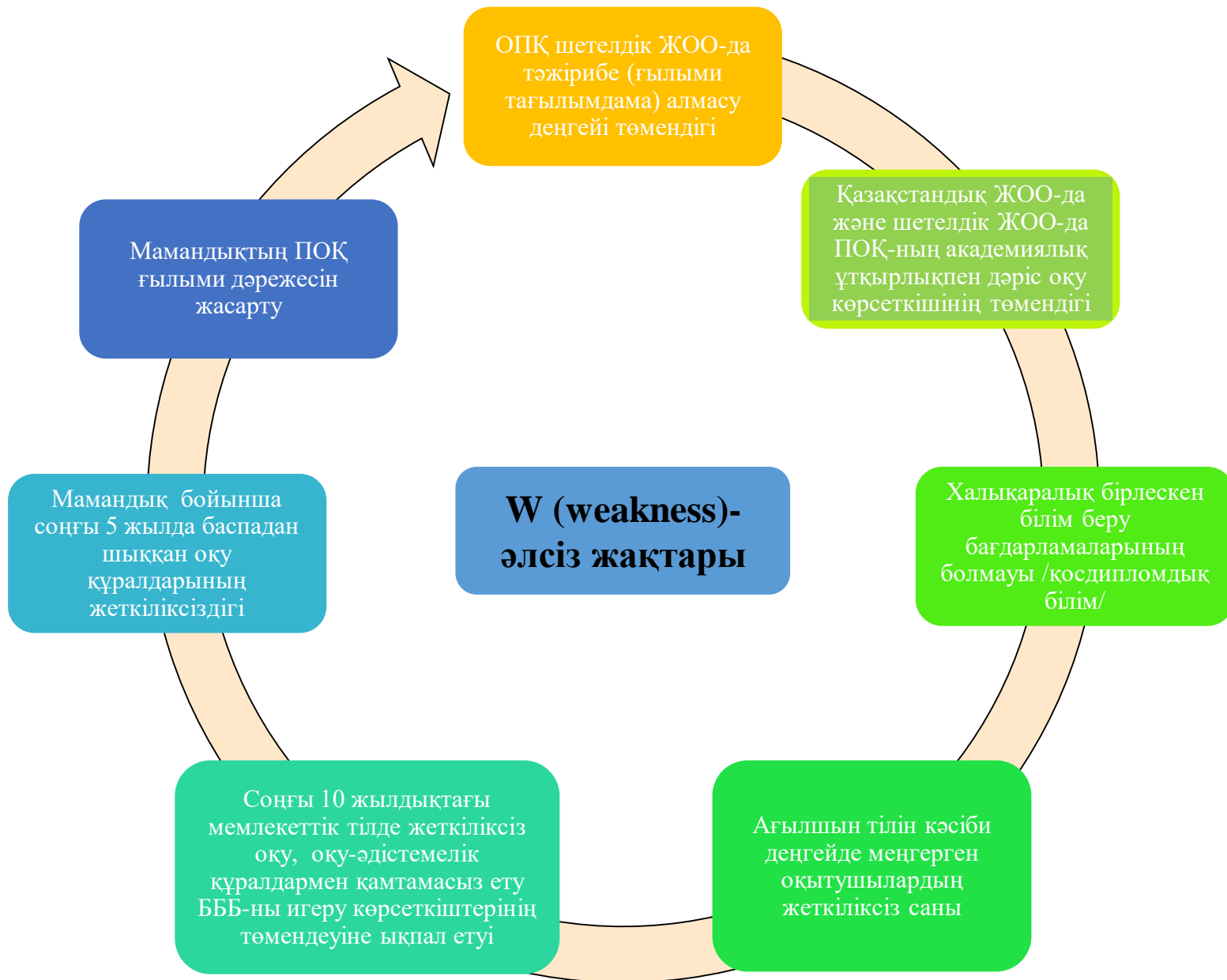
БББ-да жұмыс берушілердің ұсыныстарын ескеру;

Бағдарлама білім алушыларының ғылыми-зерттеу жұмыстарына, конференцияларға қатысуға, басылымдар дайындауға ынталандыру мүмкіндігіне ие;

Кітапхананың заманауи қызметі, Электронды кітапхана;

Кафедра қызметкерлерінің импакт-факторлы шетелдік ғылыми басылымдарда мақалалары жариялануы.

SWOT талдау

SWOT талдау

O (opportunity)- қолайлы жақтары

Аймақтың облыс болуына байланысты, түлектерге деген сұраныстың артуы

Академиялық ұтқырлық бойынша шетелдік білім алушыларды арттыру үшін шет тілінде бағдарламалар дайындау

Өкілетті Кеңес тарапынан бөлінетін квота есебінен кафедраның ғылыми әлеуетін арттыру үшін магистратура және докорантура бойынша мамандар даярлау

Заманауи ғылыми зерттеу жобаларын жүзеге асыруға білімгерлерді тарту арқылы гранттық жобаларға қатысу

Қосдипломды бағдарламаның енгізілуі

T (threat) – қауіпті жақтары

Материалдық-техникалық базаның тозуы, жеткіліксіздігі;

Мамандыққа арналған мемлекеттік және ағылшын тіліндегі кітаптар, оқу құралдардың жеткіліксіздігі;

Мамандыққа түсетін білімгерлердің 80 пайызы шетелдік болғандықтан, алдағы уақыттарда мамандыққа түсетін білімгерлердің азаюы

ББ жақсарту ұсыныстары

1. ББ бойынша дағдыларды қалыптастыру мақсатында материалды-техникалық базамен қамтамасыз етілу (лабораториялық кабинеттер), теорияны практикамен ұштастыру мақсатында
2. ББ бойынша оқу курсы толтырылған түлектердің алған білім мен дағдысы бойынша жұмыс берушілерден сауалнама алу арқылы ББ жақсарту.
3. ББ бойынша жетекші университеттермен келісім шарт жасасып, ББ жасалынып қос диплом бағдарламасын енгізу
4. Аралық емтихандардағы емтихан түріне жоба қорғау түрі бойынша білімгерлер тарапынан келген ұсыныс негізінде ішінара өзгерту.
5. Атамекен және НААР, НКАОКА секілді рейтингтіктердің талаптарына бағытталу
6. ББ бойынша жаңа кітаптар тізімін жасақтап, сатып алу.
7. Халықаралық қатынастар мамандығы бойынша практикалық жорықтарға шығуды жоспарлау және оны жүзеге асыру арқылы білімгерлер тарту бойынша үгіт-насихат жұмыстарына жарнамалық роликтер жасау.
8. Түркия Республикасына тәжірибеге барған студенттер арасында жарнамалық роликтер түсіру.
9. Дәріс беретін оқытушылардың біліктілігін үнемі жетекші ЖОО жетілдіріп отыру (мамандық бойынша семинар-тренинг)
10. ББ ерекшелігіне назар аударылуы қажет, яғни ОПҚ тілдік деңгейлерін жоғарылату, жетік меңгерулері керек (ағылшын, түрік, орыс тілдері)

Назарларыңызға рахмет!!!